

**A Gúti-erdő (HUHN20032)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Debrecen
2017.

Készítette

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor

Olajos Péter

Szakmai koordinátor

Vezető természettudományi szakértő

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Közreműködő szakértők

Demeter László

Dr. Estók Péter

Dr. Gulyás Gergely

Lukács Attila

Magos Gábor

Dr. Sum Szabolcs

Tóth Pál

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2017.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai.....	4
1.1. Név.....	4
1.2. Azonosító kód.....	4
1.3. Kiterjedés.....	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	4
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	4
1.4.2. Jelölő fajok.....	4
1.4.3. A Natura 2000 adatlapon (SDF) nem szereplő, vagy nem jelölő értéként szereplő, de a fenntartási tervet megalapozó felmérések alapján jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok.....	4
1.5. Érintett települések.....	4
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	5
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	5
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	5
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	5
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek.....	5
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	6
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	6
1.7.7. Egyéb tervek.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	7
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	10
Kezelési javaslatok.....	10
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	23
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	23
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	23
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	25
3.3.1. Agrártámogatások.....	26
3.3.2. Pályázatok.....	28
3.3.3. Egyéb.....	28
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	29
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	29
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	29
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	29

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Gúti-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20032
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	5682,98 ha
--------------------------------	------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 91I0* - Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*)
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

*: kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

- Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- Magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*)

1.4.3. A Natura 2000 adatlapon (SDF) nem szereplő, vagy nem jelölő értéként szereplő, de a fenntartási tervet megalapozó felmérések alapján jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

- Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- Nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*)

1.5. Érintett települések

Hajdú-Bihar megye: Nyíracsád, Nyíradony, Nyírmártonfalva, Nyírlugos

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
„Ex lege” láp	HNL018	Fényes-tó	39,4 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről

A tervezési területen található Guthi Hubertus tölgyfa helyi védettséget élvez (törzskönyvi szám:08/07/TE/39, hatályba lépés éve: 1939)

A terület egy része (345,36 ha) a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet (kiterjedése 7101,1 ha) része (2/1988. (V. 26.) KVM rendelet az Egyes területek védetté nyilvánításáról - Hajdúsági Tájvédelmi Körzet).

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület (70%) és pufferterület (30%) övezetével egyaránt átfed.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Hajdúsági Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési terve 1996. A kezelési terv elkészítése még a kezelési terv dokumentációkra vonatkozó egységes követelményrendszer kidolgozása előtt történt és hivatalosan nem került elfogadásra.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat közgyűlésének 13/2010.(IX.17.) önkormányzati rendelete Hajdú-Bihar megye területrendezési tervéről.

Nyíracsád Községi Önkormányzat Képviselőtestületének 9/2005. (VIII.10.) ÖR számú rendelete a község Helyi Építési Szabályzatáról.

Nyíradony Város Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2009. (XI.12.) rendelete Nyíradony Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervének elfogadásáról.

Nyírmártonfalva Község Önkormányzatának 6/2007. (III.12.) rendelete Nyírmártonfalva Község helyi építési szabályzatáról.

Nyírlugos Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2009 (IV. 8.) rendelet Nyírlugos Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervének elfogadásáról.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.) Ügy száma: IX-G-001/13170/14/2012. Kelt: 2014. december 1.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/3. Hajdú-bihari apróvadás körzet vadgazdálkodási terve. Érvényes: 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Nyírerdő Zrt.(vadgazdálkodási egység kódszáma: 09-900910-2-3-4) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Hajdú-Bihar Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság, Nyíradony (vadgazdálkodási egység kódszáma: 09-900921-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Hajdú-Bihar Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Berettyó alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a TIKÖVIZIG és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. Esedékes felülvizsgálat éve: 2015.

1.7.7. Egyéb tervek

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) fajmegőrzési terve. Kiadta: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, 2006. Jóváhagyta: Dr. Persányi Miklós Környezetvédelmi és Vízügyi Miniszter, 2006.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B02	erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)	L	2,6	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*): itt a tarvágásra és a teljes talajelőkészítéssel végzett felújításra gondolunk. Amennyiben a kocsányos tölgyes felújításokat teljes talajelőkészítés előzi meg, annak jelentős degradáló hatása van az aljnövényzetre. Az ilyen módon felújított állományok még idős korukban sem lesznek többé megfeleltethetők a jelenlegi „homoki tölgyes” élőhelynek
				Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): itt a tarvágásra és a teljes talajelőkészítéssel végzett felújításra gondolunk. Amennyiben a kocsányos tölgyes felújításokat teljes talajelőkészítés előzi meg, annak jelentős degradáló hatása van az aljnövényzetre. Az ilyen módon felújított állományok idős korokra is csak nagyon alacsony természetességű állományokká fejlődhetnek
				Magyar nőszirm (<i>Iris aphylla</i> subsp. <i>hungarica</i>): az üzemszerű tarvágásos, teljes talajelőkészítéssel végzett felújítás elpusztítja a növényt
				Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): itt a tarvágásra és a teljes talajelőkészítéssel végzett felújításra gondolunk. Ezek károsak a faj állományaira nézve
				Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>): minden olyan fakitermelés káros lehet az állományra, ami idős erdőt érint, hiszen ezek kedvelt táplálkozóterületei a fajnak.
B02.04	lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	L	1	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>): a holtfa eltávolítása a táplálékforrás csökkenése miatt káros a fajra.
				Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): a faj lárva korában a holtfában fejlődik, fennmaradásához szükséges megfelelő mennyiségű holtfa.
B07	egyéb erdészeti tevékenység		Nem határozható meg	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): Itt a szállítás rossz időzítésére gondolunk: rendkívül káros a kitermelt faanyag helyben hagyása, majd csak a következő évben történő elszállítása. A kora tavasszal rajzó imágók a sarangra petéznek, majd azokat elszállítják, így a lárvák elpusztulnak
F03.01.01	vadak károkozása	L	3	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*), keményfás ligeterdők

	(túltartott vadállomány)			<p>nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): a nagyvad taposásával a talajt teljesen felnyitja, rágásával az újulat minden egyedét megsemmisíti. Hosszabb távon az állományok megújulásának lehetősége megszűnhet. Jelenleg is nagyon fajszegény és uniform az aljnövényzet.</p> <p>Magyar nőszirm (<i>Iris aphylla</i> subsp <i>hungarica</i>): itt főleg a felszaporodott vaddisznó állománya tesz kárt a száraz időszakokban jelentkező erős túsásával. Az állatok kitérjék a talajból a növény rizómáit.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): egyértelműen a túltartott vadállomány jelenti a legjelentősebb veszélyforrást a fajra nézve, különös tekintettel arra, hogy az erdőség nagy területe vadaskertként funkcionál. A vaddisznók tevékenysége következtében például számos erdőtagból teljes egészében hiányzik az aljnövényzet, mely körülmény eleve kizárja a díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) tenyésztését a Gúti-erdő túlnyomó részén (még akkor is, ha a faj fejlődéséhez szükséges többi feltétel egyébként sok helyütt adott volna).</p>
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	L	3	<p>Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): az akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), a saspáfrány (<i>Pteridium aquilinum</i>), az amerikai alkörmös (<i>Phytolacca americana</i>) és a késeimeggy (<i>Padus serotinus</i>) tömegesen árasztja el az élőhelyek fennmaradt állományait, teljesen átalakítva azok szerkezetét</p> <p>Magyar nőszirm (<i>Iris aphylla</i> subsp <i>hungarica</i>): főleg a folyamatosan terjedő akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), kései meggy (<i>Padus serotinus</i>) és alkörmös (<i>Phytolacca americana</i>) terjedésével erősen beárnyékolja a nőszirm élőhelyeit képező felnyílt foltokat, ami eleinte a virágzás elmaradásához, majd a teljes kipusztuláshoz vezet.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): jelentős mértékű a tájidegen, illetőleg inváziós növényfajok [például: amerikai kőrös (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), kései meggy (<i>Padus serotina</i>), fekete dió (<i>Juglans nigra</i>), aranyvessző-félék (<i>Solidago spp.</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>) stb.] arányának növekedése, mely folyamat számos erdőtagban fajösszetétel-változást okozott.</p>
K01.03	kiszáradás	L	2,5	<p>Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): az általános klímaváltozás következtében (csapadékszegény időszakok; rendkívül forró, hőhullámokkal tarkított hosszú aszályos nyár) az élőhelyek állományai kiszáradásnak indultak</p>

				Magyar nőszirm (<i>Iris aphylla</i> subsp <i>hungarica</i>): az általános klímaváltozás várható hatásai a növényfajra nézve is negatívak.
				Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): egyes erdőtagokban az antropogén beavatkozások vagy természetes folyamatok (például: aszály) hatására bekövetkező, fokozottabb mértékű száradás veszélyezteti a fajt.
				Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): a faj állományait is veszélyezteti a kiszáradás, csak üde termőhelyen fordul elő.
K05.02	növények csökkenő termékenysége/genetikai leromlása	L	0,1	Magyar nőszirm (<i>Iris aphylla</i> subsp. <i>hungarica</i>): a fennmaradt állományok kis mérete és elszigeteltsége miatt a genetikai változatosság már most is erősen beszűkült.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
H06.02	fényszennyezés		Nem ismert	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>): templomtornyok kivilágítása káros a fajra nézve
K03.05	behurcolt vagy betelepült fajok miatt kialakult antagonizmus		Nem ismert	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>): a parlagi galamb megjelenése a kolóniákban igen káros az állományokra nézve

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Gúti-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- Inváziós és tájidegen fa- és cserjefajok (akác, kései meggy stb.) uralta tervezett erdőkben fafajcsere őshonos, a tájra, és élőhelyekre természetesen jellemző fajokra. Amennyiben az ilyen fajok őshonosak mellett, egyben vannak jelen, folyamatosan eltávolítandók, sarj- és újulatképződésük megakadályozandó;
- Az érintett, legalább karakterében őshonos fafajú (természetes, féltermészetes) erdőfoltokban átállni olyan erdőkezelési módszerre, mely a folyamatos erdőborítást biztosítja (tarvágás és teljes talajelőkészítés és tuskózás mellőzése), ugyanakkor idős (részben odvas) faegyedek és holt faanyag kellő arányú meglétét is;
- A terület nagyvadállományát – legalább a természetvédelmi szempontból kiemelt részekben - olyan szinten tartani, ami nem akadályozza az egészséges erdődinamikát;
- Védő kerítések létesítése a nagyvadak hatása ellen javasolt;
- Vadföld csak nem őshonos, természetvédelmi szempontból értéktelen erdőrészek szomszédságában maradhat fenn.

Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhelyrekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat,

valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A Gúti-erdő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 8 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2015-ben és 2016-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezelések, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak a területen található pusztai tölgyes és keményfás ligeterdő fragmentumok. A kezelési egység összes kiterjedése 361 ha.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott területek. 3 erdőrészlet védett, a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet része. Az állományok fennmaradó része nem védett.

A pusztai tölgyesként azonosítható állományok megőrzése nemzetközi jelentőséggel is bír. Itt fordul elő a jelölő növényfaj is. Elsősorban az akác, a kései meggy és az alkörmös terjedése jellemző, és velük párhuzamosan a nitrogénkedvelő növények térhódítása is nő. A vadnyomás miatt jelentkező degradációs folyamatok miatt jó természetességű, fajgazdag gypesztal birtok állományrészek nincsenek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nyílt homoki tölgyesek (M4), alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5), keményfás ártéri erdők (J6)
- Natura 2000 élőhelyek: euro-szibériai erdőössztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (9110*) (jelölő élőhely), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) (jelölő élőhely)
- érintett erdőrészletek: Nyíracásd 7D, 7E, 13C, 13D, 13F, 13G, 17B, 18C, 20B, 20H, 26T, 27C, 44K, 45B, 45D, 45E, 45F, 45G, 45L, 49F, 49H, 53I, 55B, 61A, 61B, 61F, 62A, 62C, 71B, 73B, 73C, Nyíradony 26I, 28C, 28G, 28H, 30A, 31B, 31C, 33B, 33D, 33H, 34A, 36D, 38B, 38E, 38F, 38H, 40D, 41B, 41H, 42A, 47B, 47E, 48A, 49C, 49E,

50A, 57B, 58E, 61G, 62J, 63A, 63B, 64A, 65C, 67C, 68B, 69A, 69C, 69J, 70A, 71E, 71F, 72A, 72B, 72I, Nyírmártonfalva 2E, 2H, 5F, 8E, 50F, 51E, 51F, 53A, 54A, 56D (idős facsoportja), 58B, 58F, 59E, 61A, 61D, 63E, 72D, 77C, 78H

- Védett természeti területet érintő erdőrészek: Nyíracsaád 64B, 64D

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Szükséges volna a folyamatos erdőborítást szolgáló üzemmód területi arányának növelése kezelési egységen belül.

Amennyiben vágásos üzemmód marad, a tarvágásos, teljes talajelőkészítéssel végzett erdőfelújítást abban az esetben is el kell kerülni.

A kezelési egységben továbbá az egyik legfontosabb feladat az özönnövények visszaszorítása. A kései meggy (*Padus serotinus*) mellett a legsürgetőbb feladat az akác (*Robinia pseudo-acacia*) kiirtása ezekről az élőhelyekről, ami az erdőgazdálkodó aktív közreműködését feltételezi. Az akác esetében valószínűleg a vegyszeres kezelés lehet hatékony módszer a sarjképződés megakadályozására, hiszen az intenzív legeltetés, vagy a tuskók és a gyökérzet eltávolítása ebben a környezetben nem alkalmazható megoldás. Az özönnövények irtását néhány évente újra el kell végezni, mivel a környező faültvényekben élő tömeges állományaik felől folyamatos az utánpótlásuk.

Érintkező (szomszédos) állományokra vonatkozó javaslatok: a szomszédos erdőrészek teljes talaj-előkészítéssel végzett erdőfelújításai során tuskóprizmák ne kerüljenek a kezelési egység határára, mivel azok az özönfajok új terjedési gócpontjait képezik, és fizikai akadályt is jelentenek a növényfajok terjedése előtt.

Vadlétszámra vonatkozó javaslat: a kezelési egységre nehezedő vadnyomás valamilyen módon való csökkentése javítaná az élőhelyek természeti állapotát, továbbá a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) állományai számára igen fontos lenne. Megjegyezzük, hogy a fenntartási terv készítésének időszakában a vadlétszám csökkentésére nem látható reális lehetőség.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet
- Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.)
- Védett természeti területen fekvő erdők esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni. A kezelési egység területén belül ilyenek a Nyíracsaád 64B, 64D erdőrészek

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében (E01). (Magyarázat: az erdőrészek nagy része ezt megkapta az erdőtervezés során, azonban vannak kimaradó területek, Nyíradony 69J, 71E)
- A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés (E03).
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a

meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel) (E14).

- Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusokkal (E51).
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása (E31).
- Természetes, természet szerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33).
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása (E47).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően (E73).
- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.(E83).
- A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni (VA02).
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatok nem merülnek föl a kezelési egységre vonatkozóan.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírás-sorokat a Gúti-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre 2014-ben készült „Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció” (HBM Kormányhivatal Erdőgazdálkodási Főosztály – HNPI) előírásaival összhangban határoztuk meg.

A felsorolt javaslatok mind az euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*) és a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) jelölő élőhelyek állományainak fennmaradását segítik elő.

Az élőhelyet jelenleg leginkább a kései meggy (*Padus serotinus*), az akác (*Robinia pseudo-acacia*), az alkörmös (*Phytolacca americana*) előrenyomulása veszélyezteti. Már jelenleg is komoly degradációt jelentenek.

A vadállomány csökkentésére vonatkozó javaslatokra azért van szükség, mivel a jelölő élőhelyekre nehezedő vadnyomást a legjelentősebb veszélyeztető tényezőnek értékeljük a területen. Az élőhelyek a vadnyomás miatt kialakult aljnövényzeti degradáció miatt a tervekészítés időszakában is már csak 2-es természetességüként térképezhetők. Jelentős a legelési, a taposási, túrasi kár, és ezek miatt a gyomosodás.

A megadott javaslatok továbbá a jelölő magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*) növényfaj, a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) jelölő ízeltlábúak, a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*) jelölő denevérfaj, illetve a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) közösségi jelentőségű állatfajok állományainak fennmaradását is szolgálják.

KE-2 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe az egységbe tartoznak a Natura területnek a KE-1 egységbe be nem sorolt erdőállományai. A Natura terület nagy részét alkotják. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott területek. Nagy részük nem védett, kis részük védett, a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet része. A fajok szempontjából elmondható, hogy a kezelési egység nagy része nem őshonos és tájhonos erdő: akácos, elegyes akácos, erdefenyves, elegyes erdefenyves, feketefenyves, lucfenyves, simafenyves, vörös tölgyes, fekete diós, egyéb kemény lombos, nemesnyáras, de vannak hazai puhafás állományok, kocsányos tölgyesek, magyar kőrisesek, égeresek is. A kezelési egység kiterjedése a teljes Natura 2000 területhez képest is igen jelentős, 4554,8 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fafajú fiatalosok (P1), vágásterületek (P8), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), akácültetvények (S1), nemesnyárasok (S2), egyéb ültetett tájidegen lombos erdők (S3), ültetett erdei- és feketefenyvesek (S4)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): üde és nedves cserjések (P2a), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők (RDa), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7).
- Natura 2000 élőhelyek: -
- érintett erdőtagok: Nyírmártonfalva 1-41, 47-54, 56, 58-59, 61-66, 68-72, 74-83, Nyíradony 25-76, 83, 224, 233, 262, Nyírlugos 6, Nyíraczád 1, 2, 5, 7, 9, 10, 12-27, 32-36, 38-45, 49, 51, 53, 55, 57, 59-73, 76-78, 80-90, 92-97, 99-104, 124, 162-164, 176, 169, 171, 173, 174, 186; kivéve a KE-1 kezelési egységben felsorolt erdőrészeket.
- védett természeti területen lévő erdőtagok: Nyíraczád 24, 25, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 64, 65, 66, 67, 81, 82

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Az egész kezelési egység területén javasolt az őshonos és tájhonos fajokkal történő felújítás. A védett és természetvédelmi elődleges rendeltetésű erdők esetében ez törvényi kötelezettség is. A jelenlegi körzeti erdőterv alapján a tájhonos fajok állományok területi növekedése várható, elsősorban a hazai nyárasok esetében, de a kocsányos tölgyeseknél is jelentős területi növekedésre számíthatunk. Mivel a szerkezet-átalakítások általában nemes nyáras, illetve fenyves állományok után lesznek, ezért ezen állománytípusok területei a jövőben csökkenni fognak. Az akácos állományokat kisebb mértékben érinti majd a szerkezet-átalakítás, ezért az akácosok területe mérsékeltebb csökkenést fog mutatni.

A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű, nem védett erdőrészek esetében további szerkezet-átalakítások tervezését javasoljuk a jövőben.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet
- Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.)
- Védett természeti területen fekvő erdők esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni. A kezelési egység területén belül ilyenek a Nyíracsad 24, 25, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 64, 65, 66, 67, 81, 82 erdőtagok

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal (E51).
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása (E31).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően (E73).
- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.(E83).
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása (E47). (Megjegyzés: a javaslat az őshonos és tájhonos állományokra vonatkozik)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslat nem merül fel.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

Védett területen a felújítások őshonos fafajokkal végezhetők.

Hosszú távon a felsorolt javaslatok mind az euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*) és a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) jelölő élőhely állományainak fennmaradását segítik elő.

A megadott javaslatok továbbá a jelölő magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*)

növényfaj, a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) jelölő ízeltlábúak, a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*) jelölő denevérfaj, illetve a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) közösségi jelentőségű állatfajok állományainak fennmaradását is szolgálják.

KE-3 kezelési egység

(1) Meghatározása: vizes élőhelyek tartoznak a kezelési egységbe: nádas, magassásos, rekettyefüzes, spontán puhafás területek, egy nagyobb üde gyepek. Ide tartozik az ex lege védett Fényes-tó (Nyíradony) teljes területe, ezen kívül 5 kisebb buckaközi lapos, kiszáradt egykori lápolt. A kezelési egység teljes területe 47,3 ha. Egy részük szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban, mint egyéb részlet: tisztás, vízállás vagy terméketlen. Nem védett területek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), nem zsombékoló magassásrétek (B5), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), jellegtelen üde gyepek (OB), lágyszárú özönfajok állományai (OD), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), nemes nyárasok (S2)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett egyéb részletek: Nyíradony 29TI, Nyírlugos 6TN1, 6TN2, 6TN3, Nyírmártonfalva 4VI, 41VI, 76VI

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Javasoljuk, hogy a vizes élőhelyeket a jövőben is lehatárolt egyéb részletként tartsák nyilván, azokon erdőgazdálkodás ne folyjon. A sűrű rekettyefüzesek megbontása természetvédelmi szempontokat figyelembe véve lehetséges. A Fényes-tó ex-lege területen a nedves gyeprész kaszálóként történő fenntartása szükséges, a nádas részek aratása a természetvédelmi kezelő HNP Igazgatóság engedélyével lehetséges. Javasoljuk, hogy a belvizet a csapadékos években se vezessék el róluk.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet
- Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.)

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22). (Magyarázat: Nyíradony: Fényes-tó területén lévő gyepre vonatkozik)
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező (GY26).
- Az egyéb, kijelölt részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása (E23).
- A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell (V42).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk megvizsgálni, hogy a Fényes-tónak a Gúti-érbe való lecsapolására létrehozott árok megszüntethető-e, vagy azon létre lehet-e hozni olyan küszöböt, ami a kisvizes időszakokban a víz elfolyását meggátolja.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek foltjai a teljes terület élőhelyi változatosságát növelik, emiatt szükséges a fenntartásuk. A Fényes-tó gyepfelületeinek fenntartására a jogszabálynak való megfelelés miatt van szükség. A vizes élőhelyeken közösségi jelentőségű érték előfordulásáról a tervekészítés időszakában nem tudunk, bár a lápi zsombékosok (7230 – mészkedvelő üde láp-é sásrétek) egyes maradványelemei fellelhetők.

KE-4 kezelési egység

(1) Meghatározása: ide tartoznak a Natura 2000 terület olyan, az Erdőállomány adattárban szereplő területei, amelyet gyepnek térképeztünk. Összes kiterjedésük 125,6 ha. Mindegyik terület egyéb részlet: vadföld, tisztás, terméketlen, nyiladék, épület, rakodó. Egyes gyepfoltok pedig erdőrészletek aktuálisan be nem erdősített szegélyei.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység megha
- tározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyep (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyep (OC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): lágyszárú özönfajok állományai (OD), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), akácok (S1), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S6)

- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet
- Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.)
- Védett természeti területen fekvő erdők esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni. A kezelési egység területén belül ilyenek a Nyíracsad 24G, 24NY, 25NY, 32TI, 35C, 42VF1, 42VF2, 64A, 64NY, 64VF, 67VF1, 67VF2 erdőrészek

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása (E12).
- A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása (E69).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatok nem szükségesek.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Indokolt a tisztások fenntartása az élőhelyi változatosság megőrzése érdekében.

KE-5 kezelési egység

(1) Meghatározása: ide tartoznak azok a gypfoltok, amelyek nem szerepelnek az Országos Erdőállomány Adattárban. Magas természetességű gyepeket a területen nem találni, leginkább jellegtelen száraz esetleg üdebb gyepek kerültek térképezésre. Összes kiterjedésük 8,49 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA),
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező (GY26).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A gyepterületek fenntartására a jogszabálynak való megfelelés miatt van szükség. A gyepeken közösségi jelentőségű érték ismereteink szerint nem fordul elő.

KE-6 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak a szántók, az ugarok, a gyümölcsösök. Összes kiterjedésük jelentős: 536,9 ha. Egy részük szerepel az Erdőállomány Adattárban, mint vadföld, azonban nagyobb szántós-gyümölcsös tömbök is vannak (ez főleg Nyíracsad külterületén jellemző).

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2), intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények (T7), extenzív szőlők és gyümölcsösök (T8), fiatal parlag és ugar (T10),
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett (SZ19).
- Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen (SZ24).
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni (SZ37).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatokat nem teszünk.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántóföldi technológiákra (tápanyag utánpótlás, kemikáliák) vonatkozó előírások a határos természetes élőhelyek ökológiai állapotának megőrzését szolgálják.

KE-7 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak a Natura 2000 terület vízfolyásai: a Bodzás-ér és oldalága, a Zúgó-ér, a Gúti-ér és oldalágai, A térképezés időszakában száraz medrűek. A kezelési egység összes kiterjedése 8,4 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyepek (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet (OG), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), akácok (S1)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Partkezelés: a mederben őshonos és idegenhonos fák és cserjék is jellemzőek (idegenhonos: akác (*Robinia pseudo-acacia*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), kései meggy (*Prunus serotinus*)).

A tájidegen fafajoktól és a gyalogakáctól szükséges volna a medreket megtisztítani. A tájidegen fafajok esetében támogatható a sarjak gyomirtószerrel való kezelése, az előírások

betartása mellett.

Vízvisszatartás, medertározás: a kezelési egység meghatározása során felsorolt belvízelvezető csatornáknak csapoló-drénező hatása van az erdőkre, eredetileg azzal a céllal ásták őket, hogy a belvíznyomta területeket kiszárítsák.

A drénező hatás azokban az időszakokban nyilvánul meg, amikor a fenékszint alatta van a felszínközeli víz szintjének. Javasoljuk megvizsgálni, hogy a csatornák funkciójukat jelenleg betöltik-e, lehetséges-e változtatható küszöbszintű vízvisszatartó műtárgyak beépítése, úgy, hogy belvízi elöntést tavasszal ezáltal se okozzon, de a felszínközeli vízszintet a nyári időszakban is magasan lehessen vele tartani. Ennek kimérésére természetesen geodéziai felmérésre van szükség.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására (E72).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasolt a vízmegtartás lehetőségeinek javítása. Javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egység területét képező csatornákon létre lehet-e hozni olyan küszöböket, amelyek a kisvízes időszakokban elősegítik a felszínközeli víz szintjének megtartását, de tavasszal sem okoznak káros belvízi elöntést. Ez szükséges volna a kezelési egység vízállapotának javításához.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatot nem teszünk.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület értékes jelölő élőhelyeinek (91I0* - Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*), 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)) hosszú távú fennmaradásához elengedhetetlen volna a talajvíz (felszínközeli víz) magas szinten tartása az aszályos időszakokban is. Ugyancsak indokolt a vízfolyást kísérő cserjesávok és fasorok hazai fajokból álló részének állandó fenntartása, legalább az egyik parton („ökológiai oldal”).

A csatornahálózat lehetőséget teremt a vízvisszatartásra, a medertározásra. A drénező hatás

csökkentése továbbá mindenképpen előnyös a jelölő élőhelyek és azon keresztül a szárazföldi jelölő fajok (magyar nőszirm (Iris aphylla subsp. hungarica), skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus) állományaira is. A medrek fenntartási munkái során a szegélyélőhelyekhez kötődő közösségi jelentőségű díszes tarkalepke (Euphydryas maturna) állományai védelmében szükséges a cserjék egy részét meghagyni.

KE-8 kezelési egység

(1) Meghatározása: ide az olyan antropogén területek tartoznak, ahol Natura 2000 területnek megfelelő kezelés alig értelmezhető. Elsősorban tanyák, felhagyott tanyák, mezőgazdasági üzemek, de ide tartoznak épületek parkkal, egy burkolt útfelület, egy szabadtéri filagória és a „Zsuzsivonat” kiállítása is. Ezek mellett ide tartozik két mesterségesen kialakított kis méretű tó is. A kezelési egység összes kiterjedése 40,3 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): tanyák, családi gazdaságok (U10)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények (T7), út- és vasúthálózat (U11), kertvárosok, szabadidős létesítmények (U2)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező. (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező. (GY107)
- Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell. (GY108)
- A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül. (GY109)

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatokat nem teszünk.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre

vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait (pl. gyomosodás, inváziós fajok terjesztése) a javasolt intézkedésekkel lehet csökkenteni.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

KE-3: Javasoljuk megvizsgálni, hogy a Fényes-tónak a Gúti-érbe való lecsapolására létrehozott árok megszüntethető-e, vagy azon létre lehet-e hozni olyan küszöböt, ami a kisvízes időszakokban a víz elfolyását meggátolja.

KE-7: Javasolt a vízmegtartás lehetőségeinek javítása.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak. Itt egy rövid felsorolást adunk a kezelési egységek által érintett fajokról.

KE-1: magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

KE-2: magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

KE-7: magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) KE-8

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek

kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (91I0* - Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*), 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű erdőkre vonatkozó módszertan.

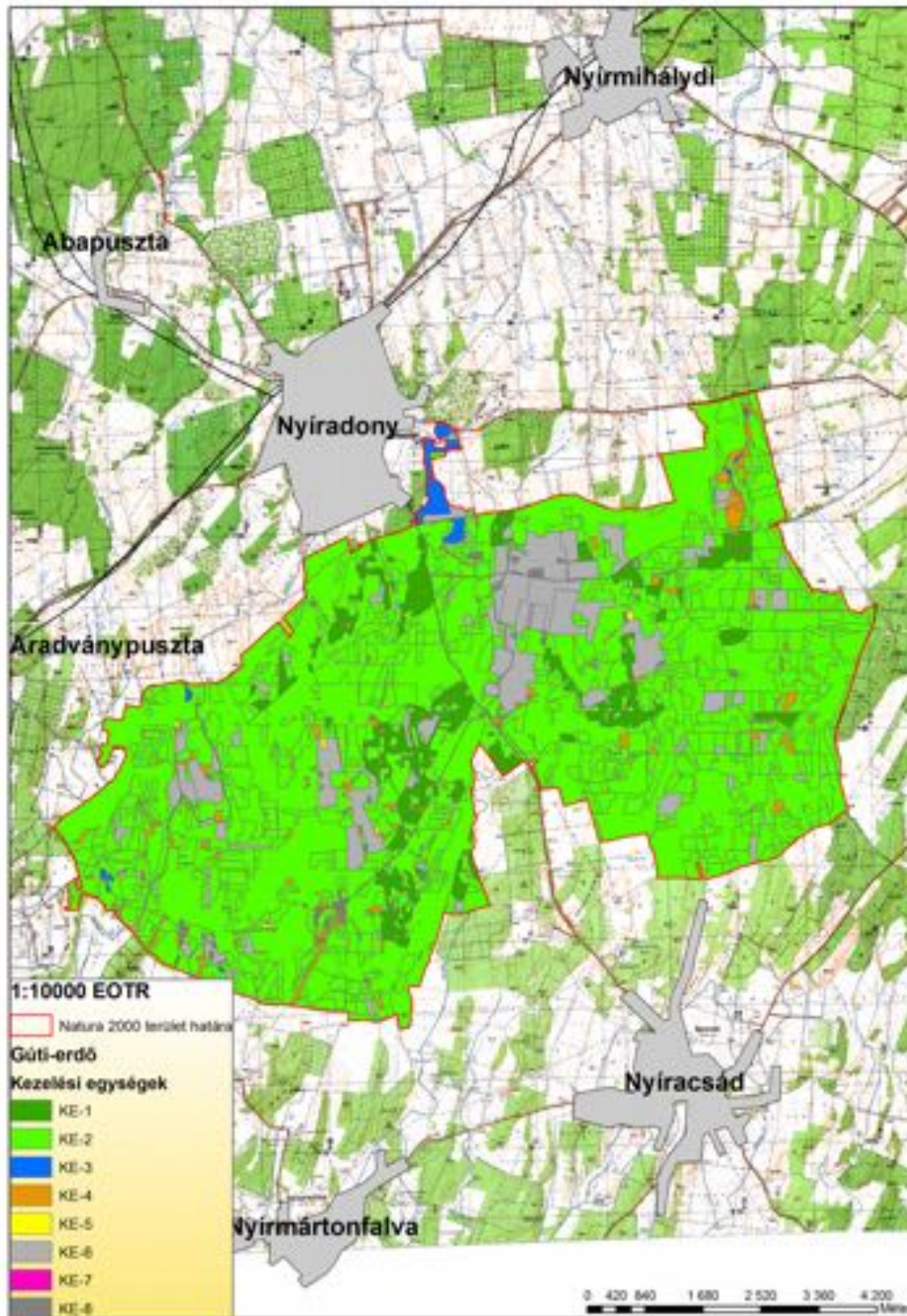
A jelölő magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *Hungarica*) állományát szükséges monitorozni az ismert állományok teljes bejárásával és teljes egyedszámbecsléssel, 5 évente.

A jelölő ízeltlábúak (díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)) állományai NBmR módszertan segítségével monitorozhatók, 10 évente.

A jelölő csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*) esetében a kolónák keresése szükséges a környékbeli településeken.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

A tervezési terület kezelési egységei. 2017.03.16.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Gúti-erdő (HUHN20032) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület egy része (345,36 ha) az országos jelentőségű Hajdúsági Tájvédelmi Körzet része, mely területrésze a 4130/2007. (XII.27.) számú KvVM rendeletben foglaltak határoznak meg további szabályokat.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül országos jelentőségű védett természeti terület a lápként oltalmat élvező „ex lege” védett terület is, melyekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A tervezési területen található továbbá a Guthi Hubertus tölgyfa, amely helyi jelentőségű védett természeti emlékek minősül.

Ezen túl a terület országos ökológiai hálózat magterület és pufferterület övezetének része (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület jelentős része a Nyírerdő Zrt. vagyonkezelésében van. További területek vannak még állami tulajdonban, egyéb (túlnyomórészt erdészeti) vagyonkezelésben. A terület fennmaradó része magántulajdon.

A terület erdőállománya 33 részletben 145,6 hektáron helyezkedik el és az erdőrészletek állami tulajdonban vannak. Az erdők a Nyírerdő Zrt. vagyonkezelésében vannak.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Gúti-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Nyíracsád, Nyíradony és Nyírmártonfalva közigazgatási területeket érintve több fizikai blokkban található. Az érintett fizikai blokkok területnagyságának - a terület jellegéből adódóan – igen kicsi, csupán mintegy 12,95 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető. Ugyanakkor a támogatható területeknek a jelentős része már a Natura 2000 terület határain kívülre esik.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Szakembereink álláspontja szerint a terület hosszú távú fenntartásához elegendőek a horizontális célprogramokban elérhető kiegészítő támogatások. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 77 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 40 Eurónak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 85 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 48 Eurónak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a 128/2007. (X.31.) FVM rendelet alapján a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Ehhez hasonlóan, a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente 40-230 EUR/ha lehet.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetőek el.

Az erdőterületekre vonatkozóan az erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

A 33/2008. (III.27.) FVM rendelet alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó és halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyep természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb

illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

A Gúti-erdő fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Gúti-erdő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

○

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalás alapján ösztönzik a területhasználót az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési- élőhelyrekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Gúti-erdő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

○

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem jellemzően azok eltüntetésére ösztönöz.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

- egyeztető fórum megszervezése és lebonyolítása
- önkormányzati közzététel
- a fenntartási terv internetes felületen való megjelenítése
- érintettek levélben vagy e-mailben való megkeresése

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

- Natura 2000 területtel érintett gazdálkodók
- Natura 2000 területtel érintett földhasználók, hasznosítók és kezelők
- érintett földrészletek tulajdonosai
- földbérlők
- területi államigazgatási szervek
- települési önkormányzatok
- társadalmi szervezetek
- helyi lakosság

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása:

A fenntartási tervre vonatkozó véleményeket 2017.05.03-ig várjuk az emisszion2@gmail.com email címre, vagy postai úton a következő címre: E-misszió Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6. A fenntartási terv egyeztető fóruma 2017.04.25-én 13:00 órai kezdettel, a Nyírerdő Rt. Gúthi Erdészetén (4254 Nyíradony-Gúthpuszta [Nyíradony-Nyíracsád közötti út, Nyíradony felől az 5. kilométer kő után]) kerül megtartásra. A fenntartási terv jelen tervezete honlapunkról letölthető: <http://www.e-misszio.hu/n2>

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A fenntartási tervre vonatkozó véleményeket 2017.05.03-ig várjuk az emisszion2@gmail.com email címre, vagy postai úton a következő címre: E-misszió Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6. A fenntartási terv egyeztető fóruma 2017.04.25-én 13:00 órai kezdettel, a Nyírerdő Rt. Gúthi Erdészetén (4254 Nyíradony-Gúthpuszta [Nyíradony-Nyíracsád közötti út, Nyíradony felől az 5. kilométer kő után]) kerül megtartásra. A fenntartási terv jelen tervezete honlapunkról letölthető: <http://www.e-misszio.hu/n2>